

Life-Techs 19 punkter 1991-2013:

När vi skrev vår vision om Life-Tech för drygt 20 år sen, 1991, delade vi upp den i 19 punkter som vi ansåg vara de viktigaste åtgärderna för att få ett mer småföretagervänligt och kreativt samhälle.

Dessa 19 punkter finns även med i min bok *Småföretagare - Varför?* (1996). Punkterna är fortfarande högaktuella även om en hel del har hänt.

Här är punkterna i sitt ursprung (något anpassade till nya namn, som Almi istället för Utvecklingsfonden etc), med kommentarer 2013.

1. "Alla som arbetar med och beslutar om småföretagande redovisar ärligt vilket slags småföretagande de talar om och vill satsa på och – varför.

Kommer man fram till att satsningen även ska gälla soloföretag, familjeföretag och små företag med få anställda, som är de vanligaste företagen i Sverige idag, och att det inte bara ska handla om att fylla statistiktabellerna för nya företag och fler småföretag, kan det visas i handling genom de följande punkterna, nedan:"

***Kommentar 2013:* Lika viktigt.**

2." Regelverket anpassas till verkligheten och de vanligaste företagen och inte, som nu, tvärtom.

Regelverk, lagar, företagsstöd mm, anpassas till olikheterna i företagande vad gäller antal anställda, verksamhet, företagsformer etc. Mest akut att ändra är alla lagar och regler som bygger på de 0,2 procent företag som har fler än 200 anställda istället för de över 99,8 procent som har färre – eller att ett företag absolut är något som tillverkar och säljer varor. Merparten av nya företag är tjänsteföretag."

***Kommentar 2013:* Trenden har fortsatt. Även om procentsiffrorna varierat något lite under åren är det fortfarande få företag som är storföretag. De flesta nya företag är soloföretag och tjänsteföretag. Frågan om översyn av regelverk för små företag har med jämna mellanrum tagits upp i den politiska debatten. Utredningar och kommittéer har tillsatts. Smärre förändringar har gjorts. Mycket kvarstår. Frågan måste ständigt bevakas.**

3." De små och vanligaste företagen synliggörs i debatt och förslag till arbetsmarknadsåtgärder.

Varje gång en ny arbetsmarknadslag, ett nytt försäkringssystem, nya pensioner etc, föreslås och debatteras, redovisas vilka konsekvenser detta får för små företag, soloföretag, familjeföretag och olika typer av tjänsteföretag. Journalister och medier hänger på och glömmer inte att ta med dagens vanligaste småföretagare."

Kommentar 2013: Lika viktigt. Lite bättre, men fortfarande eftersatt.

4." Små företagare i alla företagsbeslutande instanser.

Representanter för de vanligaste och snabbast växande företagarkategorierna ska, obligatoriskt, finnas med i alla näringslivsråd, styrelser i företagarorganisationer, Almi företagspartner AB mm. Både de som lyckats växa snabbt och de som av olika skäl växer långsamt men "stretar på". Ordentligt tilltagna arvoden utgår för detta deltagande, inte minst för att den kunskap som säljs där har ett högt värde."

Kommentar 2013: Lika viktigt - och lika eftersatt.

5." Regelbundna attitydgenomgångar.

Regelbundna interna träffar införs i alla beslutsorgan och bland alla som arbetar med småföretagande, där man går igenom egna attityder till företagande och vilka mål man vill uppnå med uppmuntran av nyföretagande. Där tas också upp den forskning som visar vilka drivkrafter merparten av dagens företagare har och i vilken verklighet de lever."

Kommentar 2013: Så härligt att kunna konstatera att detta är precis vad många kommuner arbetar med inom konceptet, DFF, Den Företagssamma Förvaltningen och liknande andra satsningar. Må det fortsätta så.

6." Kreativa småföretagaraktörer tillsätts.

Om attitydgenomgångar visar på misstänksamhet och oförståelse i alltför hög omfattning bland dem som direkt arbetar med småföretagare, byts dessa ut till mer kreativa och flexibla personer. Många krockar mellan småföretagare och anställda kan bli särskilt starka om den anställde småföretagaraktören är alltför mycket regelstyrd ämbetsman som möter entreprenören/konstnären (vi anser att de flesta företagare är en slags konstnärer). Det skulle

heller inte skada om flera av dessa aktörer har direkt eller indirekt (i familjen) erfarenhet av småföretagande."

Kommentar 2013: Lika viktigt.

7." Handläggare lyssnas till.

Likaväl som man lyssnar till småföretagare i det fortsatta arbetet för att få ett annat företagarklimat, har man i de politiska beslutsorganen regelbundna möten med handläggare från fältet, å la den gamla Jan-Carlssonska riv-pyramiderna-modellen. Det är folket i frontlinjen som bäst känner till verkligheten. Där kan tjänstekvinnan från arbetsförmedlingen, momsskattehandläggaren på skatteförvaltningen, damen i mottagningen från försäkringskassan, bankmannen med 20 års erfarenhet av företagarefrågor m fl, berätta om alla de omöjliga krockar de dagligen har med små- och nyföretagare och vilka åtgärder de föreslår för att förbättra regelsystem och rutiner."

Kommentar 2013: Lika viktigt.

8." Starta-eget-bidraget görs om till bra lån till alla småföretagare.

Starta-eget-bidraget i dess nuvarande form slopas. Istället ges de som vill starta eget möjlighet att få räntefria lån som är amorteringsfria de första åren och som man sen också kan få vid tillfälliga svackor i företagandet. Villkor för lån är att man skött sina bankaffärer tidigare, även sina skulder. Dessa lån kan betraktas som riskpengar, men är ändå småsummor i relation till andra risksatsningar på t ex storföretags- och glesbygdsprojekt."

Kommentar 2013: Starta-eget-bidraget har förändrats under årens lopp.

Inte minst har det haft olika namn. Hur läget än ser ut nu eller planeras se ut, står förslaget om goda räntefria lån kvar. Även här har hänt en del, med mikrolån etc, men mycket kvarstår att göra.

9." Ny- och småföretagarutbildning anpassas till olika gruppers olika behov och säregenskaper.

Företagarutbildningsprogram för tjänste- och kunskapsförsäljare, soloföretagare, kvinnor, invandrare eller företagare med bakgrund i offentlig sektor eller i glesbygd eller företagare i stan anpassas, regelmässigt, till de erfarenheter som finns hos dessa grupper småföretagare, deras särskilda hinder och möjligheter."

Kommentar 2013: Glädjande har en hel del hänt, men fortfarande

finns
mycket kvar att göra.

10." Särskilda småföretagarpaket för de riktigt små.

Starta-eget-rådgivare och utbildare inom nyföretagarområdet uppmuntras att använda särskilda "småföretagarpaket" för dem som startar i liten skala, kanske som soloföretagare, där det förutom upplysning om räntefria lån, lyfts fram enklare bokföringssystem i stil med det Saldosystem som Peter Reijvall i Axvall under många år propagerat för genom kurser i hela landet fått många att förstå grunderna i bokföringen."

Kommentar 2013: Lika viktigt. Och Peter Reijvall kämpar på!

11." Rabattcheckar för små företagare.

Rabattcheckar för småföretag tas fram, som alla små företagare kan få tillgång till, nya som gamla. T ex 20 procents subvention på all annonsering i lokalpressen. En annons som betalas av ett litet företag kostar annars lika mycket som en annons som betalas av ett stort, fastän den utgör mångdubbelt större procentsats av företagets utgifter."

Kommentar 2013: Lika viktigt.

12. "Handelshustanken förverkligas – äntligen.

Den evigt återkommande tanken om handelshus för småföretagare förverkligas äntligen och blir ett ställe dit små (riktigt små) företagare kan vända sig för att få hjälp med all sorts praktiska frågor och där den klart uttalade ledstjärnan/policyn i detta handelshus är ett respektfullt bemötande från alla håll, utifrån att alla vet att vi snabbt kan byta roller, från "tryggt" fast anställd till företagare eller lönearbetslös."

Kommentar 2013: Mycket har blivit bättre, t ex kommuners satsningar på Näringslivskontor, Företagslots och annat, men mer finns att göra.

13. "Uppföljningskurser för dem som är "mitt i".

Som komplement till Starta-eget-rådgivning, ges anslag till uppföljningskurser för småföretagare som varit igång några år, där företagare får betalt för förlorad arbetsinkomst för att delta. Sådana kurser kan ses som komplement till den utbildning som

fast anställda och arbetslösa får när det gäller t ex datoranvändning och EU-kunskaper. På detta sätt får även småföretagare en chans att hålla sin kompetens uppe, i varje fall uppmuntras de att göra det. I tillräckligt många fall kan sannolikt onödiga konkurs eller avveckling förhindras av sådan utbildning. I uppläggning av sådana kurser beaktas den vardag de småföretagare man vänder sig till, lever i och vilka drivkrafter de har i sitt företagande."

Kommentar 2013: Lika viktigt.

14." Husmorssemester för småföretagare.

En typ av forna tiders "husmorssemester" införs som småföretagare kan få ansöka om att, kostnadsfritt, åka på och bli omhändertagna av andra småföretagare som arbetar med friskvård, personlighetsutveckling, fotvård, massage etc. De utövande småföretagarna får där givetvis marknadsmässiga arvoden för sitt viktiga arbete för ett bättre och mer långlivat småföretagsklimat i landet."

Kommentar 2013: Genialisk idé och lika viktig 2013. Nu finns dessutom mångdubbelt fler småföretagare som arbetar just inom "välbefinnande-industrin".

15. "Ökad satsning på sociala uppfinnare.

I ett ökat stöd för uppfinnare som SISU, Svenska Institutet för Social Uppfinningar, länge medverkat till att föra fram och uppmuntra."

Kommentar 2013: Lika viktigt, även om SISU inte finns på det sättet idag, men idén om att lyfta fram sociala uppfinningar kvarstår.

16." Skillnaden anställd-företagare minskas. Grundskydd. Nya former?

Arbetet fortsätter med att finna lösningar så att skillnaden mellan anställd och företagare blir mindre och att det blir lättare att vandra mellan dessa båda former, kanske hitta mellanlösningar, anpassade till människors vardag med hög utbildning och ökad självständighet samt att både företagare, anställda och arbetslösa/arbetsfria har ett grundskydd i botten. Släpp frågorna loss till dagens och morgondagens kreativa kunskapskonsulter! Kanske ska vi införa self-employed/egenanställd-begreppet? En helt ny företagsform med helt nya villkor, anpassade till dagens

arbetsmarknad och konjunktur?"

Kommentar 2013: Denna fråga finns med i alla de böcker jag skrivit eller medverkat i, inte minst i boken om att vara Kombinatör. Men jag är inte ensam om att föra fram den frågan, många andra har gjort detsamma - och gör. Frågan diskuteras och utreds även på regeringsnivå. Den är både en nutids- och en framtidsfråga.

17." Hemmamarknaden stöttas.

Hemmamarknaden uppmuntras och stöttas. Inte minst av miljövänliga skäl kommer alla i längden att tjäna på att köpa lokalt producerade produkter som inte behöver transporteras långt bortifrån. En ökad hemmamarknad främjar särskilt småföretagande och särskilt kvinnors företagande då det ofta är inriktat på lokal produktion. Även på tjänste- och kunskapsföretagssidan uppmuntras hemmamarknaden genom att man på olika sätt uppmärksammar, tar till vara, värderar och rätt betalar de tjänster och den kunskap man köper, inte minst gäller detta för dem som själva vill få ett bättre företagarklimat, bättre uppskattning för företagare."

Kommentar 2013: Lika viktig och högaktuell uppmaning.

18. "Lokal aktion – global nytta.

Tänk globalt, agera lokalt. Så lyder den slogan många organisationer, individer och myndigheter brukar hänvisa till, inte minst när det gäller miljöfrågor. En större hemmamarknad med ett mer miljövänligt leverne genom minskade transporter, lokal produktion av mat och dagligvaror och ett arbetsliv anpassat till människors liv och behov kommer inte bara att höja livskvaliteten i närområdet. Det kan också bidra till en ökad välfärd i andra länder. Varje förbättring av jordens miljö på sikt bidrar till att göra hela jorden friskare. Det är också känt att många människor från framför allt tredje världen gärna vill se konkreta och inspirerande exempel på ändrad samhällsplanering och samhällsbyggande i rika välfärdsländer istället för att bara lyssna till ord om hur vi tycker att de ska leva. Vårt kunnande och inspirerande exempel kan med andra ord bli en exportvara! Det gäller på både varu- och tjänstesidan."

Kommentar 2013: Finns det något ämne som är hetare just nu?

19." Fortsatt forskning om drivkrafter, attityder, företagssatsning. Forskningen om småföretagandet har bara börjat. Vi är många

som med spänning ser fram emot flera rapporter om:

- drivkrafter i företagandet. Varför, när och hur man startar, fortsätter eller slutar.

- attityder till företagande. Detta bör också vara ett jättefält att utforska. Företagares egna attityder, liksom "icke-företagares", politikernas, fackföreningsfolks, tjänstemäns, mediafolks, författares, forskares ...

- vad alla företagssatsningar givit, i form av fler anställda t ex. Särskilt gäller det de stora miljonsatsningarna på etableringsstöd etc, gärna i jämförelse med små satsningar som t ex några tusen kronor för marknadsföring i kvinnors företag."

Kommentar 2013: Härligt att konstatera: Här har mycket hänt. Se SF, Forum för småföretagsforskning (numera Entreprenörskapsforum), Esbri, Tillväxtverket, alla universitet och högskolor m fl. Må det så fortsätta - och, framför allt: tas väl tillvara.

Med hoppfull hälsning
Eva-Britt Hult